

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ»

проф. Олександр РОГАЧ

04.05.2026 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності

для вступників на навчання за освітнім ступенем «доктор філософії»

галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

спеціальність II Стоматологія

(вступ на основі НРК7)

РОЗРОБЛЕНО

Предметною комісією з спеціальності

II «Стоматологія»

Голова комісії: д.мед.н., проф.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Євген КОСТЕНКО', written over a horizontal line.

Євген КОСТЕНКО

Ужгород-2026

ПРОГРАМА
Вступного іспиту зі спеціальності
для вступників на навчання за освітнім ступенем «доктор філософії» зі
спеціальності II Стоматологія
галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Пояснювальна записка до Програми фахового випробування для вступників на навчання за освітньо-науковим ступенем «доктор філософії» з спеціальності II Стоматологія на основі здобутого ОС «магістр» / ОКР «спеціаліст».

Критерії оцінювання. Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з чотирьох питань. Питання формуються шляхом автоматичного відбору з переліку питань з кожної навчальної дисципліни, винесеної для складання фахового вступного випробування. Екзаменаційні білети містять питання однакового рівня складності та є рівнозначними. Фахове вступне випробування на здобуття ОС «доктор філософії» оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів: кількість балів за вступне випробування = $100 + x$, де x — кількість балів, які одержав вступник за відповіді на питання екзаменаційного білета. Відповідно до структури екзаменаційного білета, максимальна кількість балів, яка може бути отримана за відповіді на питання, становить 100 балів (максимально по 25 балів за правильну відповідь на перше, друге, третє і четверте питання). Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо отримав позитивні результати на іспиті. Фахове випробування проводиться за питаннями програми підготовки *магістра*.

Перелік питань до вступного іспиту:

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

1. Схеми обстеження стоматологічного хворого. Суб'єктивне обстеження: скарги, анамнез захворювання та життя. Характеристика больового синдрому при різних ураженнях зубів.
2. Клінічні методи обстеження та їх значення для діагностики захворювань порожнини рота: огляд, зондування, перкусія, пальпація.
3. Допоміжні методи обстеження хворого: термодіагностика, ЕОД, застосування детекторів карієсу: методика проведення, інтерпретація результатів. Рентгенологічна, люмінесцентна та транслюмінаційна діагностика: показання, особливості проведення. Лабораторні методи обстеження.
4. Медична документація терапевтичного прийому: правила заповнення, виписки направлень. Медична картка стоматологічного хворого (ф.043/0).

Пломбувальні матеріали для постійних та тимчасових пломб

1. Класифікація пломбувальних матеріалів, вимоги до них. Матеріали для тимчасових пломб та герметичних пов'язок. Лікувальна прокладка: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.
2. Стоматологічні цементы, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні, силікофосфатні, склоіономерні цементы: склад, позитивні та негативні якості, показання, правила застосування. Ізолююча прокладка: види, мета та особливості накладання в каріозні порожнини різних класів.
3. Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання, правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.
4. Композиційні матеріали хімічного та фотополімерного способу твердіння: класифікація, склад, позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, фізико-технічна характеристика. Техніка безпеки роботи з

ними. Ендодонтія, обробка кореневих каналів, сучасні технології пломбування кореневої системи

1. Визначення поняття ендодонтія, задачі та мета. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO.
2. Анатомо-топографічні особливості порожнини зуба та кореневих каналів різців, іклів, премолярів та молярів.
3. Трепанация порожнини зуба, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи, видалення її розпаду. Медикаментозна обробка кореневих каналів: інструменти, лікарські засоби.
4. Механічна обробка кореневих каналів. Сучасні методи обробки кореневих каналів: «Step-back» та «Crown-down» техніки. Медикаментозні засоби для хімічного розширення кореневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.
5. Матеріали для пломбування кореневих каналів. Силери: нетвердіючі та твердіючі пломбувальні матеріали (групи, склад, позитивні та негативні якості, показання до застосування). Методики пломбування кореневих каналів.
6. Тверді матеріали (філери) для пломбування кореневих каналів. Їх різновиди, позитивні та негативні аспекти. Сучасні технології, їх загальна характеристика.
7. Особливості ендодонтичного лікування інструментально непрохідних кореневих каналів. Муміфікація, імпрегнація, депофорез.

Некаріозні ураження зубів

1. Ураження твердих тканин зуба, що виникли в період його розвитку.
2. Гіпоплазія, гіперплазія: диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
3. Флюороз: клініка, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
4. Спадкове порушення розвитку тканин зуба.
5. Недосконалий амелогенез: клініка, лікування.
6. Синдром Стентона-Капдепона: клініка, лікування.
7. Мармурова хвороба, клініка, лікування.
8. Ураження твердих тканин зуба, що виникає після їхнього прорізування.
9. Травматичні ушкодження: клініка, лікування, профілактика.
10. Хімічні ушкодження: клініка, лікування, профілактика.
11. Патологічне стирання твердих тканин зуба: клініка, лікування.
12. Кислотний некроз: клініка, лікування, профілактика.
13. Клиноподібні дефекти: клініка та лікування.
14. Некроз твердих тканин зуба: клініка, диференційна діагностика, лікування.
15. Ерозія твердих тканин зуба: клініка, диференційна діагностика, лікування.
16. Гіперестезія твердих тканин зуба: клініка, диференційна діагностика, лікування.
17. Усунення гіперестезії за допомогою сучасних десенситайзерів: склад, властивості, методики використання.
18. Зміни твердих тканин зуба при ендокринних захворюваннях (ендемичний зоб, гіпопаратиреоз, акромегалія, гігантизм).

Карієс зубів

1. Фізіологічні та анатомо-гістологічні особливості твердих тканин зубів. Розповсюдженість карієсу, показники розповсюдженості та інтенсивності карієсу.
2. Сучасні уявлення про причини виникнення та механізм розвитку карієсу. Взаємодія між зубним нальотом, складовими раціону і тканинами зуба, генетичними і екологічними

факторами.

3. Значення ротової рідини для зуба в нормі та при патологічних змінах.
4. Патологічна анатомія карієсу зубів: зміни в емалі, дентині та пульпі.
5. Класифікація та клініка карієсу зубів.
6. Діагностика, диференційна діагностика карієсу.
7. Лікування карієсу зубів: види, вибір методу в залежності від клінічної форми.
8. Основні принципи препарування каріозної порожнини для наступного відновлення її світлотвердіючим композитом.
9. Мікрогібридні та наногібридні композитні матеріали світлового твердіння: склад, структура, властивості, показання до застосування, особливості пломбування.
10. Істинні нанокомпозити: склад, структура, властивості, показання до застосування, особливості пломбування.
11. Медикаментозні засоби та фізичні методи в комплексній терапії карієсу зубів.
12. Профілактика карієсу. Значення індивідуальної та суспільної профілактики. Засоби профілактики. Організація профілактики карієсу зубів вагітних, призовників, робітників окремих виробництв. Оцінка ефективності.

Пульпіт

1. Структура і функції пульпи зуба.
2. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез пульпіту. Патологічна анатомія пульпіту.
3. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика пульпітів.
4. Біологічні методи лікування пульпіту. Вітальна екстирпація пульпи, особливості знеболювання при лікуванні. Девітальні методи лікування пульпіту, ускладнення при лікуванні пульпіту.
5. Принципи медикаментозної та інструментальної обробки кореневих каналів, пломбувальні матеріали для їх obturaції.
6. Сучасна діагностика життєздатності пульпи зуба.
7. Ускладнення при лікуванні пульпітів (виникаючі безпосередньо під час лікування і після нього).

Періодонтит

1. Етіологія, патогенез періодонтитів, патологічна анатомія.
2. Основні класифікації періодонтитів і принципи, закладені в основу цих класифікацій.
3. Клінічна картина різних форм періодонтитів постійних зубів, діагностика, диференційна діагностика.
4. Значення рентгенологічного методу діагностики, поняття остеосклерозу, остеопорозу, деструкції, деформації, гіперцементозу.
5. Лікування різних форм періодонтитів. Принципи ендодонції, інструментальні та медикаментозні способи обробки кореневих каналів.
6. Пломбування кореневих каналів, матеріали для їх obturaції.
7. Сучасні методи впливу на заапикальне вогнище інфекції.
8. Ускладнення при лікуванні періодонтитів, методи їх усунення та профілактики.
9. Стоматогенні (одонтогенні) вогнища інфекції, методи їх діагностики та усунення.

Хвороби пародонта

1. Особливості клінічного обстеження хворих з патологією тканин пародонта.
2. Індексна оцінка стану тканин пародонта: гігієнічні, гінгівальні та пародонтальні індекси.
3. Функціональні методи діагностики хворих з патологією тканин пародонта.

4. Рентгендіагностика хворих з патологією тканин пародонта.
5. Лабораторні методи обстеження хворих з патологією тканин пародонта. Клінічний та біохімічний аналізи крові та сечі. Цитологічні, морфологічні, мікробіологічні, імунологічні методи діагностики.
6. Класифікація захворювань пародонту.
7. Етіологія та патогенез запальних захворювань пародонта.
8. Папіліт: класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
9. Гінгівіт: класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика катарального, гіпертрофічного, виразкового, атрофічного гінгівіту.
10. Локалізований пародонтит: клініка, діагностика, лікування та профілактика.
11. Етіологія і патогенез дистрофічно-запальних захворювань пародонта. Роль місцевих та загальних факторів. Механізм утворення ясенних і пародонтальних кишень.
12. Генералізований пародонтит: клініка, діагностика, диференційна діагностика генералізованого пародонтиту різних ступенів тяжкості.
13. Пародонтоз: клініка, діагностика, диференційна діагностика.
14. Загальні принципи лікування хворих на генералізований пародонтит.
15. Терапевтичні місцеві втручання у хворих при генералізованому пародонтиті.
16. Використання лікарських речовин для місцевої терапії, механізм дії, способи застосування. Пародонтальні пов'язки. Види. Показання до застосування.
17. Хірургічні місцеві втручання. Кюретаж. Показання. Методика. Види.
18. Ортопедичні місцеві втручання. Усунення травматичної оклюзії.
19. Сучасні методи шинування зубів.
20. Загальна фармакотерапія пародонтиту та пародонтозу. Групи лікарських препаратів, показання, механізм дії.
21. Використання фізичних методів в комплексному лікуванні хвороб пародонта.
22. Профілактика захворювань тканин пародонта.
23. Диспансеризація хворих із захворюваннями тканин пародонта. Загальні принципи. Документація.

Захворювання слизової оболонки порожнини рота

1. Анатомо-фізіологічні, гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота і червоної облямівки губ.
2. Роль залоз слизової оболонки порожнини рота у виникненні патологічних змін слизової.
3. Порушення функції слиновиділення (гіпо-, гіперсаливація, ксеростомія), причини виникнення, клінічні прояви, лікування.
4. Особливості обстеження хворих із захворюваннями СОПР.
5. Первинні та вторинні елементи ураження.
6. Класифікація захворювань слизової оболонки порожнини рота.
7. Травматичні ураження слизової (механічна, хімічна, фізична травма, електрична травма). Променеві ураження (етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика).
8. Первинні аутоінфекційні стоматити. Гострий катаральний стоматит, гострий герпетичний стоматит, гострий афтозний стоматит (етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика).
9. Виразковий стоматит етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
10. Грибкові ураження слизової оболонки порожнини рота (етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика).
11. Хронічний рецидивний герпес: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
12. Інфекційні захворювання: вірусні (грип, кір, вітряна віспа, інфекційний мононуклеоз,

ящур, СНІД), бактеріальні (ерозивний стоматит, виразковонекротичний стоматит, гангренозний стоматит, ангіна Симановського-Плаута-Венсана, нома, дифтерія, скарлатина, туберкульоз, лепра, сифіліс, гонорейний стоматит), мікотичні (гострий псевдомембранозний кандидоз, гострий атрофічний кандидоз, хронічний гіпертрофічний кандидоз, хронічний атрофічний кандидоз, актиномікоз).

13. Симптоматичні ураження слизової оболонки при захворюваннях шлунковокишкового тракту, серцево-судинної системи, ендокринної системи, крові та кровотворних органів, гіпо-та авітамінозах.

14. Ураження слизової оболонки при дерматозах з аутоімунним компонентом (пухирчаста хвороба, червоний плесканий лишай, червоний вовчак).

15. Зміни слизової оболонки порожнини рота при алергічних ураженнях та екзогенних інтоксикаціях: анафілактичний шок, набряк Квінке, алергічні медикаментозні стоматити, багатоформна ексудативна еритема, синдром Стівенса-Джонсона, хронічний рецидивний афтозний стоматит, синдром Бехчета, ртутний стоматит, інтоксикаціях вісмутом та свинцем.

16. Хвороби язика: десквamatивний та ромбоподібний глосит, складчастий та волосатий язик, невrogenні захворювання язика.

17. Захворювання губ: актинічний хейліт, метеорологічний хейліт, контактний алергічний хейліт, хронічна тріщина губи, гландулярний та ексfolіативний хейліти, екзематозний та atopічний хейліти.

18. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: класифікація, прогноз, профілактика.

19. Облігатні передраки слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.

20. Факультативні передраки слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.

СТОМАТОЛОГІЇ ДИТЯЧОГО ВІКУ

Організація стоматологічної допомоги дитячому населенню

1. Державні законодавчі акти про охорону здоров'я дитячого населення.
2. Правові питання.
3. Структура та принципи організації роботи дитячої стоматологічної поліклініки, відділення, кабінету.
4. Основні показники діяльності дитячої стоматологічної служби.
5. Ведення облікової та звітної документація, галузеві стандарти.
6. Планування та обсяг роботи поліклініки, відділення, кабінету.
7. Оцінка показників роботи лікаря і медичного закладу.
8. Санітарно-освітня робота серед населення.

Діагностика захворювань органів порожнини рота

Алгоритм клінічного обстеження дітей у стоматолога.

1. Формування комплексного стоматологічного діагнозу.
2. Вікові особливості росту і розвитку ЗЩС у дітей.

Особливості знеболення в стоматології дитячого віку

1. Сучасні підходи до вибору методів та засобів знеболення.
2. Загальне знеболення: показання та протипоказання до загального знеболення при стоматологічних втручаннях у дітей.
3. Основні види знеболювання: премедикація, місцеве неін'єкційне та ін'єкційне знеболення.
4. Сучасні анестетики: склад, характеристика, механізм дії, показання до застосування.

Невідкладні стани у дітей

1. Клінічні прояви невідкладних станів у дітей.
2. Діагностика непритомності, колапсу, надання первинної медичної допомоги.
3. Діагностика епілептичного нападу, надання первинної медичної допомоги.
4. Діагностика шоків, надання первинної медичної допомоги.
5. Діагностика алергічних станів, надання первинної медичної допомоги.
6. Діагностика ком та надання первинної медичної допомоги.
7. Діагностика клінічної смерті та проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця).

Пломбувальні та відновлювальні матеріали

1. Особливості використання пломбувальних матеріалів для реставрації коронкової частини зуба у дітей.
2. Лікувальні прокладки в дитячій стоматології.
3. Цементи і склоіономерні матеріали.
4. Композитні матеріали та адгезивні системи.
5. Кореневі пломбувальні матеріали для тимчасової та постійної obturaції корневих каналів у дітей.
6. Матеріали для герметизації фісур зубів та превентивної терапії у дітей.
7. Склоіономерні та композитні матеріали для герметизації фісур.
8. Матеріали для проведення превентивної терапії в дитячій стоматології.

Профілактика стоматологічних захворювань

1. Сучасні принципи організації та методи проведення профілактики.
2. Комплексна система профілактики стоматологічних захворювань.
3. Первинна і вторинна профілактика.
4. Принцип створення місцевих та регіональних програм профілактики. Динамічне спостереження.
5. Сучасні принципи індивідуальної профілактики стоматологічних захворювань.
6. Сучасні методи та засоби профілактики.
7. Немедикаментозні засоби та методи профілактики карієсу та захворювань тканин пародонту у дітей.
8. Медикаментозні засоби та методи профілактики карієсу зубів у дітей різних вікових груп.
9. Профілактика виникнення зубо-щелепних аномалій у дітей.
10. Особливості професійної гігієни порожнини рота у дітей різних вікових груп.
11. Виявлення зубних відкладень і визначення індексів гігієни порожнини рота, пародонтальних індексів.
12. Розробка профілактичних програм у дітей з супутньою соматичною патологією.
13. Складання плану профілактичних заходів у школі та дошкільних закладах.
14. Диспансеризація дітей дошкільного та шкільного віку.

Некаріозні ураження

1. Сучасна діагностика, особливості клінічних проявів некаріозних уражень, що виникають до та після прорізування зубів.
2. Сучасні методи лікування та профілактика некаріозних уражень твердих тканин зубів.
3. Новітні методи лікування некаріозних уражень твердих тканин зубів у різні періоди

прорізування зубів.

4. Сучасний підхід до профілактики некаріозних уражень твердих тканин зубів.

Карієс зубів у дітей

1. Сучасні аспекти та системний підхід до етіології та патогенезу карієсу зубів у дитячому віці.
2. Фактори, які впливають на мінералізацію молочних та постійних зубів.
3. Умови життя дитини, що сприяють послабленню карієсрезистентності.
4. Класифікація карієсу.
5. Особливості клінічних та параклінічних методів діагностики карієсу у дітей.
6. Особливості клінічного перебігу карієсу тимчасових зубів у дітей різних вікових груп.
7. Особливості клінічного перебігу карієсу постійних зубів у дітей різних вікових груп.
8. Лікування карієсу тимчасових та постійних зубів у дітей.
9. Фармакологічні аспекти малоінвазивної терапії карієса.
10. Сучасні методи превентивної терапії постійних зубів у дітей.
11. Помилки та ускладнення в діагностиці та лікуванні карієсу.

Пульпіт

1. Класифікація пульпітів.
2. Особливості клінічних проявів та діагностики пульпітів тимчасових зубів у дітей.
3. Особливості клінічних проявів та діагностики пульпітів постійних зубів у дітей на різних етапах формування кореня.
4. Принципи лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів у дітей.
5. Особливості препарування і медикаментозної обробки кореневих каналів в залежності від стану коренів тимчасових зубів.
6. Особливості пломбування кореневих каналів тимчасових зубів в залежності від стану коренів.
7. Сучасні принципи лікування пульпітів постійних зубів у дітей на різних етапах формування.
8. Препарування і медикаментозна обробка кореневих каналів постійних зубів в залежності від стану коренів.
9. Особливості пломбування кореневих каналів постійних зубів в залежності від стану коренів. Тактика ведення хворого при травматичному пульпіті тимчасових та постійних зубів у дітей.
10. Помилки та ускладнення при лікуванні пульпітів у дітей різних вікових груп, їх попередження та усунення.

Періодонтит

1. Класифікація періодонтитів у дітей.
2. Особливості клінічних проявів та діагностика гострих та хронічних періодонтитів тимчасових і постійних зубів у дітей.
3. Лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів у дітей.
4. Діагностичні критерії збереження та видалення тимчасових зубів.
5. Особливості та методи лікування гострих і хронічних періодонтитів постійних зубів у дітей на різних етапах формування кореню.
6. Принципи проведення інструментальної обробки кореневих каналів.
7. Критерії вибору силлерів.
8. Сучасні техніки obturaції кореневих каналів.

9. Тактика медикаментозного супроводу лікування різних форм періодонтитів.
10. Тактика ведення хворого при травматичному періодонтиті тимчасових та постійних зубів у дітей.
11. Помилки та ускладнення при лікуванні пульпітів у дітей різних вікових груп, їх попередження та усунення.

Хвороби слизової оболонки порожнини рота

1. Особливості будови слизової оболонки порожнини рота у різні вікові періоди.
2. Класифікація захворювань слизової оболонки порожнини рота.
3. Захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей вірусної етіології: клініка, діагностика, принципи лікування.
4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей грибкового походження, бактеріальної природи, алергічного та травматичного характеру: клініка, діагностика, принципи лікування.
5. Зміни слизової оболонки порожнини рота у дітей при загальносоматичних захворюваннях: клініка, діагностика, принципи лікування.
6. Захворювання губ і язика у дітей: клініка, діагностика, принципи лікування.
7. Диспансеризація дітей з метою запобігання рецидивів захворювання.

Хвороби пародонта у дітей

1. Особливості будови пародонту у дітей.
2. Сучасна класифікація захворювань тканин пародонту.
3. Порівняльна характеристика вітчизняних та зарубіжних підходів, класифікацій, термінології.
4. Сучасна концепція етіології і патогенезу захворювань тканин пародонта. Виявлення факторів ризику.
5. Роль системних захворювань у хворобах тканин пародонта.
6. Агресивна пародонтальна мікрофлора.
7. Інструментальне забезпечення комплексу лікувальних заходів: професійна гігієна порожнини рота, зняття зубних відкладень ультразвуковими скейлером, кюретами Грейсі.
8. Фармакологічне забезпечення захворювань тканин пародонта, пародонтальні пов'язки.
9. Сучасна концепція комплексного лікування захворювань тканин пародонта. Інтегративний підхід до діагностики та планування лікування з лікарями спеціалістами.
10. Застосування фізичних факторів у лікуванні захворювань тканин пародонта (лазеро-, озono-терапія).
11. Хірургічне лікування. Малоінвазивні оперативні втручання. гінгівопластика, френулопластика, вестибулопластика.
12. Сучасні методи тимчасової іммобілізації при захворюваннях тканин пародонта. Ускладнення та помилки на етапах діагностики і лікування.
13. Диспансеризація дітей із хворобами пародонту, обумовленими загальним захворюванням організму.
14. Роль профілактичних заходів у зниженні факторів ризиків.

ОРТОДОНТІЯ

1. Мета і завдання ортодонтії. Історія розвитку ортодонтії. Внесок вітчизняних та іноземних вчених у розвиток ортодонтії.
2. Анатомо-фізіологічні особливості зубо-щелепно-ї системи у різні вікові періоди. Ембріогенез

і розвиток жувального апарату людини в антенатальному періоді.

3. Особливості росту і формування щелепних кісток людини у віковому аспекті.
4. Вплив ендогенних та екзогенних факторів на процес прорізування зубів. Роль процесу прорізування зубів для росту і розвитку верхньої та нижньої щелеп.
5. Будова верхньої та нижньої щелеп у різні вікові періоди.
6. Основні біологічні фактори, які забезпечують ріст і формування зубощелепного апарату.
7. Морфо-функціональні особливості СНЩС у дітей у різні вікові періоди.
8. Поняття «норма» в ортодонтії. Фізіологічні види прикусу, їх порівняльна характеристика.
9. Анатомо-фізіологічні особливості ортогнатичного прикусу в тимчасовому, змінному і постійному періодах.
10. Діагностичне значення симптому «сходінки».
11. Основні етапи становлення жувального апарату, їх значення у прогнозі ортодонтичного лікування. Особливості жувальних та м'язових м'язів у дітей.
12. Характер рухів нижньої щелепи у різні періоди формування зубощелепного апарату.
13. Значення природного годування немовлят в розвитку жувального апарату.
14. Морфологічні і функціональні порушення в жувальному апараті при зубо-щелепних аномаліях та деформаціях.
15. Особливості обстеження хворого на ортодонтичному прийомі. Генетична обумовленість. Роль клінічних проб при їх визначенні.
16. Фотореєстрація (позаротові та внутрішньоротові фотографії), фотометрія.
17. Гіпсові діагностичні моделі, віртуальні 3D моделі.
18. Допоміжні методи обстеження «антропометричні вимірювання» на діагностичних моделях за Поном, Корхаузом, Снагіною, Тоном, Болтоном, Nance.
19. Графічні методи вивчення зубних дуг (діаграма Хаулея-Герберта-Гербста).
20. Антропометричні вимірювання з допомогою сучасного сканувального обладнання та комп'ютерних програм.
21. Функціональні методи дослідження в ортодонтії, їх діагностичне значення.
22. Порушення функції жування у дітей. Визначення жувальної ефективності за допомогою жувальних проб. Електроміографія: характеристики та діагностичне значення.
23. Статичні та динамічні методи дослідження функції жування у дітей. Причини і методи діагностики порушеної функції мовлення у дітей. Особливості артикуляційного апарату. Логопедична міогімнастика. Значення рентгенологічних та ТРГ-досліджень в діагностиці зубощелепно-лицевих аномалій та деформацій.
24. Методика проведення профільної та прямої телерентгенографії. Методи аналізу прямої та бокової цефалометрій, їх діагностичне значення.
25. Сучасні рентгенологічні методи обстеження: комп'ютерна (КТ), магнітнорезонансна томографія (МРТ).
26. Порушення функції ковтання та дихання у дітей, методи діагностики. Негативний вплив на формування жувального апарату і всього організму дитини.
27. Значення класифікацій зубощелепних аномалій і деформацій в ортодонтичній практиці.
28. Класифікація зубощелепно-лицевих аномалій ВООЗ. Принципи побудови ортодонтичного діагнозу.
29. Протоколи ведення пацієнта – мультидисциплінарне лікування порушення зубощелепної системи у дітей та дорослих.
30. Основні принципи і методи лікування зубощелепно-лицевих аномалій і деформацій у віковому аспекті.

31. Визначення ступеню вираженості морфологічних функціональних порушень в зубощелепному апараті і їх ортодонтичного лікування.
32. Класифікація ортодонтичної апаратури, її характеристика і показання до використання у віковому аспекті.
33. Теорії перебудови кісткової тканини під дією ортодонтичних апаратів, характеристика сил, які використовуються в ортодонтії.
34. Основні матеріали, які використовуються для виготовлення ортодонтичних апаратів, характеристика.
35. Показання до апаратурного, хірургічного і комбінованого методів лікування.
36. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування аномалій кольору і форми зубів.
37. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування аномалій кількості зубів (надкомплектні зуби).
38. Особливості ортодонтичного лікування при наявності надкомплектних зубів.
39. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування адентій (часткової, повної, первинної, вторинної). Перспективи використання імплантації та пересадки зачатків зубів при адентії.
40. Види і форми ретенції зубів, клінічні прояви, діагностика та методи лікування. Роль стимулюючої терапії в реабілітації хворих.
41. Етіологія, патогенез, клініка та лікування аномалії положення окремих зубів - орального, вестибулярного, тортооклюзії, транспозиції.
42. Форми діастеми, їх клініко-рентгенологічна діагностика, тактика лікування. Показання до хірургічного втручання. Особливості лікування у дорослих.
43. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування скупченості зубів. Показання до серійного видалення зубів в ортодонтичній практиці.
44. Етіологія, патогенез, клініка, рентгенологічна діагностика і профілактика дистальної оклюзії (форми) і особливості лікування в тимчасовому, змінному та постійному періодах прикусу. Значення клінічних діагностичних проб і індивідуального генетичного профілю хворого у прогнозі ортодонтичного лікування дистальної оклюзії.
45. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування мезіальної оклюзії. Роль спадковості у виникненні даної аномалії. Роль індивідуального генетичного профілю хворого у визначенні прогнозу лікування мезіальної оклюзії. Показання до хірургічних втручань.
46. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування глибокого прикусу. Особливості лікування.
47. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування відкритого прикусу. Роль нормалізації носового дихання у прогнозі ортодонтичного лікування. Показання до хірургічних втручань.
48. Хірургічні втручання в комплексному лікуванні ортодонтичних хворих.
49. Аномалії вуздечки губ і язика, їх наслідки і рання діагностика, показання до хірургічних втручань.
50. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування косого (перехресного, латерогенічного) прикусу та його лікування. Клінікорентгенологічні форми косого прикусу. Значення клінічних діагностичних проб.
51. Методи стимуляції ортодонтичного лікування (хірургічні, фізіотерапевтичні, біологічні), їх суть, вікові аспекти.
52. Скелетні аномалії в сагітальній, вертикальній, трансверзальній площинах.
53. Особливості лікування зубощелепних аномалій та деформацій при захворюваннях тканин пародонта .
54. Клініко-лабораторні етапи виготовлення незнімних і знімних ортодонтичних апаратів, їх конструктивні особливості, принципи дії, показання до використання, переваги та недоліки.

55. Дефекти зубів і зубних рядів у дітей, порушення в жувальному апараті при їх утворенні, наслідки.
56. Дефекти коронкової частини зуба. Методи протезування дефектів коронкової частини тимчасових зубів, показання до їх використання.
57. Клініко-біологічне обґрунтування дитячого зубного протезування, концепції вчених.
58. Показання, протипоказання до заміщення дефектів зубних рядів у дітей незнімними конструкціями протезів.
59. Особливості заміщення дефектів зубних рядів у дітей знімними конструкціями протезів.
60. Особливості протезування ускладнених дефектів зубних рядів у дітей.
61. Травматичні ушкодження зубів у дітей. Тактика і строки лікування.
62. Вроджені вади: етіологія, діагностика, класифікація.
63. Морфологічні і функціональні порушення в зубощелепному апараті при незрощеннях верхньої губи, альвеолярного відростка, твердого та м'якого піднебіння, особливості ортодонтичної допомоги новонародженим.
64. Роль ортодонта в комплексному лікуванні дітей з незрощеннями верхньої губи, альвеолярного відростка, твердого і м'якого піднебіння.
65. Покази до використання оклюзійних кап у пацієнтів з порушеннями СНЩС.
66. Мікроімпланти в ортодонтії.
67. Правила безпеки пацієнта та лікаря при перехресних інфекціях в ортодонтичному кабінеті.
68. Принципи диспансеризації в ортодонтії.

ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

1. Організація стоматологічної ортопедичної допомоги. Основні нормативні документи, що регулюють діяльність лікаря стоматолога-ортопеда.
2. Асептика та антисептика в ортопедичному закладі.
3. Фактори, що забезпечують стійкість зубних рядів.
4. Артикуляція, оклюзія. Фактори та основні види оклюзії. Оклюзійна площина, крива Шпее, крива Уілсона.
5. Центральне співвідношення, центральна оклюзія, її ознаки.
6. Будова слизової оболонки, анатомічні утворення, що мають значення при протезуванні.
7. Будова та функції скронево-нижньощелепного суглоба. Біомеханіка нижньої щелепи. Взаємозв'язок між видом прикусу та структурними особливостями суглобу.
8. Нозологічні форми захворювання зубо-щелепної системи, які підлягають комплексному або ортопедичному лікуванню.
9. Підготовка порожнини рота до протезування – загальносанаційні заходи, спеціальна ортопедична підготовка.
10. Психологічна підготовка хворих перед протезуванням.
11. Дефекти твердих тканин коронок зубів: етіологія, класифікація каріозних порожнин за Блеком, індекс руйнування оклюзійної поверхні зубів за Мілікевичем.
12. Види протезів для заміщення дефектів твердих тканин коронок зубів. Показання та протипоказання до застосування вкладок, класифікація вкладок (за призначенням, за способом виготовлення, за матеріалом, за площею покриття поверхні зуба). Конструктивні особливості вкладок: суцільнометалевої, суцільно керамічної, композитної. Загальні принципи формування порожнини зуба для вкладки.
13. Вініри: показання до застосування, правила препарування зубів, особливості вибору кольору, технології виготовлення.
14. Види штифтових конструкцій: показання, протипоказання та способи їх виготовлення.
15. Отримання відбитків, особливості вибору кольору при виготовленні вкладок, вінірів.

16. Сучасні комп'ютерні технології виготовлення безметалових конструкцій. Фіксація вкладок, вінірів. Вимоги до матеріалів для фіксації.
17. Заміщення часткових дефектів коронок зубів за допомогою неповних штучних коронок.
18. Заміщення дефектів коронок зубів штучними коронками: показання та протипоказання. Класифікація штучних коронок за функціональним призначенням, конструктивними особливостями, методами виготовлення, матеріалами. Вимоги до штучних коронок.
19. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих, металокерамічних, безметалевих – суцільнокерамічних та на цирконієвому каркасі штучних коронок. Особливості підготовки опорного зуба в залежності від конструкції штучної коронки. Методи ретракції зубоясного краю, визначення кольору штучної коронки, методики отримання відбитків.
20. Фіксація штучних коронок, класифікація фіксуючих матеріалів.
21. Часткова втрата зубів: етіологія, патогенетичні аспекти, ускладнення. Класифікація дефектів зубних рядів за Кеннеді.
22. Показання до протезування незнімними конструкціями протезів. Підготовка зубо-щелепної системи до протезування.
23. Конструктивні особливості мостоподібних зубних протезів. Біомеханіка мостоподібних протезів. Клінічні особливості обстеження хворого, вибір опорних зубів.
24. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих, металопластмасових, металокерамічних, керамічних на цирконієвому каркасі мостоподібних протезів.
25. Особливості препарування опорних зубів в залежності від обраної протезної конструкції. Способи ретракції ясен. Методи отримання відбитків. Вимоги до відбиткових матеріалів.
26. Особливості підготовки опорних зубів до фіксації, фіксація протезів, фіксуючі матеріали.
27. Топографо-анатомічні особливості часткових дефектів зубних рядів. Вибір методів фіксації часткових знімних протезів. Класифікація дефектів зубних рядів. Оцінка стану протезного ложа.
28. Порівняльна характеристика мостоподібних, бюгельних та знімних пластинкових протезів. Характеристика бюгельних протезів та показання до їх використання.
29. Визначення центрального співвідношення щелеп при різних групах дефектів зубних рядів. Можливі помилки та методи їх усунення.
30. Технологія виготовлення часткових знімних пластинкових протезів, протезів із металевим базисом, бюгельних протезів.
31. Корекція та задача бюгельного протезу.
32. Анатомо-топографічні та функціональні зміни в зубо-щелепній системі при повній відсутності зубів. Класифікація беззубих щелеп. Класифікація атрофії слизової оболонки протезного ложа.
33. Спеціальна підготовка порожнини рота до протезування при повній відсутності зубів. Планування конструкції повного знімного протеза. Фіксація, стабілізація та рівновага повних знімних протезів.
34. Особливості отримання відбитків із беззубих щелеп. Визначення центрального співвідношення щелеп при повній відсутності зубів. Планування оклюзії в повних знімних протезах. Використання різних типів артикуляторів.
35. Клінічні етапи виготовлення повних знімних протезів. Технологія виготовлення повних знімних протезів.
36. Адаптація до повних знімних протезів. Корекція повних знімних протезів, правила користування та догляд за ними.
37. Ортопедичне лікування захворювань тканин пародонту з використанням знімних та незнімних шин та шин-протезів, їх порівняльна оцінка. Лікування тимчасовими шинами. Вимоги до металевих каркасів металокерамічних протезів при протезуванні дефектів зубних рядів при пародонтитах.
38. Особливості ортопедичного лікування генералізованого пародонтита при збережених зубних рядах. Безпосереднє протезування.

39. Патологічна стертість зубів: етіологія, класифікація, клініка. Вибір методу лікування залежно від форми та ступеня патологічної стертості. Заміщення дефектів зубних рядів при патологічній стертості.
40. Синдром больової дисфункції СНЩС: етіологія, клініка, діагностика, сучасні методи лікування захворювань СНЩС. Ускладнення при лікуванні.
41. Протезування при несправжніх суглобах.
42. Ортопедична стоматологічна реабілітація при вроджених та набутих дефектах піднебіння.
43. Методика отримання відбитків у пацієнтів з дефектами піднебіння. Протезування при дефектах лицьової ділянки. Виготовлення протезів обличчя, вимоги до протезів.
46. Усунення оклюзійних порушень при наявності зубо-щелепних деформацій. 45. Показання та протипоказання до ортопедичного лікування дефектів зубних рядів із застосуванням імплантатів. Класифікація імплантатів. Типи та методи імплантації.
47. Планування та вибір конструкції зубних протезів з опорою на імплантатах залежно від анатомо-топографічних особливостей дефекту зубного ряду та зубо-щелепної системи в цілому.
48. Особливості клініко-лабораторних етапів виготовлення зубних протезів з опорою на імплантатах. Особливості гігієнічного догляду за зубними протезами з опорою на імплантатах
49. Помилки та ускладнення в практиці ортопедичної стоматології.

ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

1. Досягнення вчених України в розвитку хірургічної стоматології та щелепно-лицьової хірургії.
2. Організація надання хірургічної стоматологічної допомоги населенню України на сучасному етапі.
3. Методи обстеження хворого з патологією ЩЛД (основні та додаткові).
4. Основні лікарські засоби, що застосовуються для анестезії: характеристика, механізм дії, побічні ефекти.
5. Оцінка загального стану хворого; визначення ступеня ризику операцій; премедикація, підготовка хворого до загального знеболення.
6. Види, способи і методи анестезії. Інгаляційний наркоз; контроль основних функцій організму під час загального знеболення; ускладнення та методи боротьби з ними.
7. Місцеві анестетики: характеристика, показання до застосування, побічні ефекти.
8. Топографо-анатомічне обґрунтування та проведення центральних анестезій.
9. Анатомічне обґрунтування і проведення інфільтраційного і провідникового знеболення на нижній щелепі.
10. Анатомічне обґрунтування і проведення інфільтраційного і провідникового знеболення на верхній щелепі.
11. Загальні та місцеві ускладнення місцевої анестезії: клініка, діагностика, лікування. Особливості надання невідкладної допомоги.
12. Операція видалення зуба на нижній щелепі: показання та протипоказання, інструментарій, методики видалення. Підготовка хворого до операції.
13. Операція видалення зуба на верхній щелепі: показання та протипоказання, інструментарій, методики видалення. Підготовка хворого до операції.
14. Атипове видалення зуба. Альвеолотомія.
15. Ускладнення під час та після видалення зуба: клініка, діагностика, лікування і профілактика.
16. Операції, що дозволяють зберегти зуби (резекція верхівки кореня зуба, ампутація, гемісекція, коронаро-радикулярна сепарація, реплантація): показання та протипоказання, методика проведення.
17. Дистопія, ретенція зуба. Перикороніт: класифікація, клініка, діагностика, лікування

ускладнення.

18. Періостит щелеп: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
19. Остеомієліт щелеп: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
20. Абсцеси та флегмони ЩЛД: етіологія, патогенез. Загально-клінічні ознаки запальних процесів м'яких тканин обличчя, класифікація.
21. Загальні принципи діагностики гнійних процесів м'яких тканин обличчя. Шляхи розповсюдження, анатомотопографічні особливості.
22. Етіологічні та патогенетичні принципи загального і місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї.
23. Абсцес піднебіння та підчочномкової ділянки: етіологія, клініка, особливості лікування, профілактика.
24. Абсцес та флегмона орбіти: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
25. Абсцес та флегмона крилопіднебінної ямки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
26. Абсцес та флегмона підскроневої ділянки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
27. Абсцес та флегмона скроневої ділянки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
28. Абсцес та флегмона виличної ділянки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
29. Абсцес та флегмона привушно-жувальної та позащелепної ділянок: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
30. Абсцес та флегмона щічної ділянки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
31. Абсцес та флегмона підщелепної ділянки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
32. Абсцес та флегмона підборідкової ділянки: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
33. Абсцес та флегмона навкологлоткового простору: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
34. Абсцес та флегмона під'язикового валика (жолобка): топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
35. Абсцес та флегмона язика: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
36. Флегмона дна порожнини рота: топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
37. Гнилистно-некротична флегмона (ангіна Людвіга): топографічна анатомія, етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення.
38. Лімфаденіти щелепно-лицевої ділянки: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.
39. Аденофлегмона щелепно-лицевої ділянки: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
40. Одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, особливості перебігу та лікування в залежності від віку хворого.
41. Запальні захворювання слинних залоз: етіологія, клініка, діагностика, лікування. Синдроми з ураженням слинних залоз.

42. Захворювання скронево-нижньощелепного суглоба: класифікація, клініка, діагностика, лікування. Артроскопія СНЩС.
43. Неодонтогенні запальні захворювання обличчя (фурункул, карбункул, бешиха, нома): етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, ускладнення.
44. Специфічні запальні процеси щелепно-лицевої ділянки (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс) етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
45. Ускладнення запальних процесів ЩЛД, їх профілактика та лікування.
46. Травматична хвороба: патогенез, особливості при пошкодженнях ЩЛД.
47. Супутні ускладнення пошкоджень ЩЛД (кровотеча, асфіксія, шок), їх профілактика. Медична допомога на місці травми, на етапах медичної евакуації.
48. Пошкодження м'яких тканин ЩЛД: класифікація, клінічний перебіг, методики хірургічної обробки ран, види швів.
49. Переломи альвеолярного паростка та травми зубів: класифікація, клініка, діагностика, методи лікування.
50. Пошкодження нижньої щелепи: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, діагностика, хірургічна обробка ран при пошкодженнях нижньої щелепи, принципи пластичної хірургії. Досягнення вітчизняних вчених.
51. Пошкодження верхньої щелепи: анатомія пошкоджень, класифікація, клінічний перебіг, діагностика, хірургічна обробка ран при пошкодженнях нижньої щелепи, принципи пластичної хірургії. Досягнення вітчизняних вчених.
52. Переломи виличної кістки, кісток носа: класифікація, клініка, діагностика, методи лікування, особливості перебігу та лікування в залежності від віку хворого.
53. Ускладнення травм обличчя: посттравматичний стеомієліт, нагноєння кісткової рани та ін. Загоєння кісткової рани.
54. Тимчасова (евако-транспортна) іммобілізація при пошкодженнях кісток лицевого черепа та постійна (лікувальна) іммобілізація щелеп назубними шинами, капами: вимоги, види, недоліки та переваги. Остеосинтез, апаратні методи фіксації фрагментів кісток лицевого черепа.
55. Загоєння кісткової рани. Методи оптимізації регенерації кісткової тканини.
56. Термічні ушкодження обличчя: наслідки, лікування, профілактика ускладнень, можливості пластичної хірургії. Опікова хвороба при ушкодженнях обличчя. Комбіновані пошкодження ЩЛД (БОР, РР): патогенез, варіанти клінічного перебігу залежно від особливостей ураження, лікування.
57. Вогнепальні пошкодження щелепно-лицевої ділянки. Особливості сучасної вогнепальної рани та організація етапно-евакуаційної системи лікування поранених з пошкодженнями обличчя та щелеп. Принципи комплексного лікування.
58. Класифікація пухлин ЩЛД. Теорії онкогенезу, роль імунної системи. Екзогенні фактори в розвитку злоякісних новоутворень. Онкологічна настороженість як система понять, знань і принципів організації онкологічної служби. Особливості обстеження хворих з метою виявлення і діагностики пухлин.
59. Доброякісні пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки: етіологія, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування.
60. Доброякісні пухлини кісток щелепно-лицевої ділянки: етіологія, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування.
61. Доброякісні пухлини і кісти слинних залоз: класифікація, клініка, діагностика, лікування.
62. Пухлиноподібні утворення м'яких тканин та кісток щелепно-лицевої ділянки: етіологія, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування.
63. Передракові захворювання та злоякісні пухлини щелепно-лицевої ділянки: клініка, діагностика, лікування.
64. Реконструктивно-відновна хірургія ЩЛД. Планування пластичних операцій, аналіз

- дефекту, показання до застосування кожного методу пластики: пластика місцевими тканинами, вільна пересадка шкіри, філатовське стебло, клапоть на живлячій ніжці, клапоть з осьовим судинним малюнком, мікрохірургія.
65. Кісткова пластика щелеп, її біологічні засади. Деформації щелеп, їх клінічні прояви, функціональні на естетичні порушення, хірургічне лікування. Основні методи операцій. Остеогенна та остеоіндуктивна терапія.
 66. Вроджені вади ЩЛД. Незрощення верхньої губи та піднебіння: класифікація, клініка, лікування, принципи організації диспансеризації хворих з вродженим незрощенням верхньої губи та піднебіння.
 67. Естетична хірургія обличчя: класифікація естетичних порушень обличчя, їх клінічна характеристика, методи хірургічного лікування.
 68. Неврологія ЩЛД. Больові синдроми обличчя: етіологія, клініка, методи лікування.
 69. Хірургічне лікування захворювань пародонту: показання, методика проведення. Підготовка порожнини рота до протезування. Типи атрофій альвеолярного паростка щелеп.
 70. Дентальна імплантація: показання, протипоказання, біологічні засади дентальної імплантації. Види імплантатів. Хірургічний етап дентальної імплантації, ускладнення, їх профілактика та лікування. Підготовка порожнини рота до проведення дентальної імплантації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аболмасов Н.Г. Ортодонтія: Навчальний посібник / Н.Г. Аболмасов, Н.Н. Аболмасов – М.: МЕДпрес-інформ, 2008. – 424 с.
2. Алгоритми організації надання амбулаторно-поліклінічної стоматологічної допомоги / ред. Чл.-корр. АМН України, проф. Косенко К.М. – М.: Медична книга, 2008. – 572 с.
3. Атлас захворювань ротової порожнини/ Роберт П. Лангле, Крейг С. Міллер; пер. с англ. ред. П.А. Дмитрієвої. – М.: ГЭОТАР-Медіа, 2008.– 224 с.
4. Атлас хирургических стоматологических заболеваний у детей / Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.І. – К: «Книга-плюс», «Ничлава», 2012. – 501 с.
5. Баранська-Гаховська Марія. Ендодонтия подросткового и взрослого возраста. Перевод с польск. – Львов: ГалДент, 2011. – 496 с.
6. Белоклицкая Г.Ф., Волинская Т.Б. Азбука ручного скейлинга.: Учебное пособие. – К.: Видавнича компанія «КИТ», 2011. – 67 с.
7. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии / Ю.И. Вернадский – М.: Мед. лит., 2007. – 404 с.
8. Биберман Я.М. Одонтогенные воспалительные заболевания / Я.М. Биберман – М.: ГОУ ВУНМЦ, 2008. – 108 с.
9. Бир Р. Эндодонтия / Р. Бир, М.А. Бауманн, С. Ким; пер. с англ. Под ред. Т.Ф. Виноградовой. – М.: МЕДпресс-информ, 2004. – 368 с.
10. Бичун А.Б. Неотложная помощь в стоматологии / А.Б. Бичун, А.В. Васильев, В.В. Михайлов – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 320 с.
11. Біда В.І. Біда О.В., Забуга Ю.І. Державне управління реформуванням охорони здоров'я. Розвиток державного регулювання стоматологічної служби в Україні К.: Синопис, 2011. – 116 с.

12. Біда В. І. Патологічне стирання твердих тканин зубів та основні принципи його лікування. Навчально-методичний посібник. – К.: Київська правда, 2002. – 96 с.
13. Біда В.І., Васильєв М.А., Гурин П.А. Физиологический отклик на состояние поверхности металлических дентальных имплантатов. Львов: ГалДент, 2010. – 118 с.
14. Біда В.І., Клочан С.М. Заміщення дефектів зубних рядів сучасними конструкціями знімних протезів. Навчальний посібник Львів «Галдент», 2008. – 223 с.
15. Біда В.І., Павленко М.О., Біда О.В. Мостоподібні конструкції зубних протезів. Навчальний посібник. – Львів., ГалДент. – 2007. – 84 с.
16. Білоклицька Г.Ф., Ашаренкова О.В., Копчак О.В. Сучасні пломбувальні матеріали та методи їх використання в терапевтичній стоматології \ За редакцією д.мед.н., проф. Білоклицької Г.Ф.: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Асканья», 2013. – 143 с.
17. Білоклицька Г. Ф., Копчак О. В. Основні аспекти етіології, патогенезу, клініки та лікування цервікальної гіперестезії: Методичні рекомендації. – Київ, 2008. – 26 с.
18. Білоклицька Г.Ф., Центіло Т.Д., Решетняк О.В. Застосування препарату «Гівалекс» в комплексному лікуванні хворих на кандидоз слизової оболонки порожнини рота: Методичні рекомендації. – Київ, 2007. – 25 с.
19. Богашова Л.Я. Неотложная помощь в хирургической стоматологии / Л.Я. Богашова, В.Л. Мельник, В.М. Чмель, И.Б. Шевченко – Полтава, 2008. –136 с.
20. Борисенко А.В. Практична парадонтологія / А.В. Борисенко – К., 2011. – 472 с.
21. Гутман Дж. Л. Решение проблем в эндодонтии: Профилактика, диагностика и лечение / Джеймс Л. Гутман, Том С.Думша, Пол Э. Ловдэл; Пер. с англ. – М.: МЕДпресс- информ, 2008. – 592 с.
22. Виноградова Т.Ф. Атлас по стоматологическим заболеваниям у детей / Т.Ф. Виноградова – М.: «Медпресс-инфо», 2007. – 168 с.
23. Галич Л.Б. Клініка і лікування вроджених щілин верхньої губи та піднебіння / Л.Б. Галич – Полтава: «Астрей», 2005. – 79 с.
24. Головка Н. В. Ортодонтичні апарати / Н.В. Головка – Вінниця: «Нова книга», 2006. – 216 с.
25. Головка Н.В. Ортодонтія. Розвиток прикусу, діагностика зубощелепних аномалій, ортодонтичний діагноз. / Головка Н.В. – Полтава: ПФ «Форпіка», 2003. – 296 с.
27. Головка Н.В. Профілактика зубощелепних аномалій / Н.В. Головка –Вінниця: «Нова книга», 2005. – 271 с.
26. Голубчиков М.В., Павленко О.В., Кравчук Н.Г. та ін. Стоматологічна допомога в Україні Під. ред. Лазоришинця В.В. / Довідник.: Кіровоград., «Поліум». – 2010. – 87 с.
27. Грицай Н.М. Нейростоматологія / Н.М. Грицай, Н.О. Кобзиста – К.: Здоров'я, 2001. – 144 с.
28. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Захворювання пародонта / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.3. – 616

с.

29. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Захворювання слизової оболонки порожнини рота / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин, Ж.І. Рахній - Київ:

Медицина, 2007. – Т.4. – 640 с.

30. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Методи обстеження хворого / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.2. – 408 с.

31. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Фантомний курс / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.1. – 304 с.

32. Джозеф Ноар. Практическая ортодонтия. Руководство по коррекции окклюзии. Научный редактор профессор М.С. Дрогомирецкая / Джозеф Ноар. – Львов, «ГалДент», 2015, 104 с.

33. Дитяча стоматологія / За ред. О. В. Удовицької. – К.: Здоров'я, 2000. – 296 с.

34. Дорошенко С.І. Синдроми в ортодонтії: навч. посібник для студентів стоматологічних факультетів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації / С.І. Дорошенко. – К.: «Здоров'я», 2008. – 96 с.

35. Казакова Р.В. Анатомо-фізіологічні особливості пульпи зубів у дітей. Навчальний посібник / Казакова Р.В., Ковальов Є.В., Мотуляк А.П. [та ін.]. – Львів: ГалДент, 2009. – 79 с.

36. Калюжна Л.Д. Хвороби шкіри обличчя слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ: навч. посібн. / Л.Д. Калюжна, Г.Ф. Білоклицька – К., 2007. – 271 с. 47. Кариес зубов / Эдвина Кидд; пер. с англ., под ред. В.С. Иванова, Е.В. Ивановой. – «ГЭОТАР-Медиа», 2013. – 192 с.

37. Каськова Л.Ф. Алергічні стоматити у дітей: [навч. посібник для студентів та лікарів-інтернів стомат. факультету вищих мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / Л.Ф. Каськова, О.О. Карпенко, Л.Ф. Чуприна та ін. – Полтава: Укрпромторгсервіс, 2011. – 104с.

38. Каськова Л.Ф. Герпетична інфекція в дитячій стоматології: [навч. посібник для студентів та лікарів-інтернів стомат. факультету вищих мед. закладів IIIIV рівнів акредитації] / Л.Ф. Каськова, О.В. Хміль, І.О. Сіркович – Полтава: Укрпромторгсервіс, 2011. – 120 с.

39. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. – 348 с.

40. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.В. Вершигора, В.І. Боброва [та ін.], за ред. проф. І.С. Зозулі. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 728 с.

41. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч. посіб. / І.М.

Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. - 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 224 с.

42. Павленко О.В. Особливості функції мовлення у стоматології / О.В. Павленко, О.Я.

Хохліч І.М. Шупяцький та ін – Львів: Галдент, 2014. – 108 с.

43. Павленко О.В. Стандарта надання стоматологічної допомоги населенню України. Ортопедична стоматологія / О.В. Павленко, П.М. Скрипников, Д.Р. Шиленко, О.А. Писаренко – Полтава, 2012. – Т.2. – 140 с.

44. Павленко О.В., Довідник з ендодонтії / О.В. Павленко, Ю.М. Беличенко, Т.М. Волосовець, С.В. Аль-Алавні – Сімферополь: Н. Оріанда, 2010. – 326 с. 80. Панчишин М. Неотложные состояния в стоматологической практике / М. Панчишин – К.: «Medbooks», 2012. – 210 с.

45. Попович З.Б. Рентгенодіагностика захворювань зубів та тканин пародонту у дитячому та підлітковому віці / З.Б. Попович, М.М. Рожко, Е.В.Безвушко – Ів.-Франківськ: Нова зоря, 2001. – 224 с.

46. Річард Р. Дж. Коуслі. Клінічний довідник з ортодонтичних мініімплантатів. Пер. з англ. під редакцією проф. М.С. Дрогомирецької. / Річард Р. Дж. Коуслі. – Львів: ГалДент, 2014. – 192 с.

86. Савичук Н.О. Комплексний підхід до стоматологічної реабілітації дітей з вродженими вадами розвитку щелепно-лицевої ділянки / Савичук Н.О., Корнієнко Л.В., Трубка І.О., Парпалей К.А., Єрмакова Л.Г // Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика – Випуск 23, Книга 1. – 2014. – С. 370-379.

87. Скрипник І.М. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч. посіб. / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко - К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 224 с.

88. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телерентгенографії. Під ред. Дрогомирецька М.С., Чучмай Л.Д. Навчальний посібник. Пер. з англ. / Стефан Вільямс. – Львів, 2000. – 186 с.

89. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. – 872 с.

90. Терапевтическая стоматология детского возраста / под. ред. Л. А. Хоменко, Л.П. Кисельникова. – К: Книга-Плюс, 2013. – 864 с.

91. Терапевтична стоматологія / за ред. проф. Ніколішина А.К. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – Т.2 – 304 с.

92. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія / О.О. Тимофеев – К.: Медицина, 2011. – 752 с.

93. Ткаченко П.І. Гострі одонтогенні процеси щелепно-лицевої ділянки в дітей (періостит, остеомієліт, лімфаденіт): навч. посібник для студентів стомат. факультету вищих мед. закладів ІV рівня акредитації та лікарівінтернів / П.І. Ткаченко – Львів: Компакт-ЛВ, 2006. – 104 с.

94. Ткаченко П.І. Дитяча хірургічна стоматологія. Амбулаторний прийом: [навч. посібник для студентів стомат. факультету вищих мед. закладів ІV рівня акредитації та лікарівінтернів] / П.І. Ткаченко, С.О. Білоконь, О.В. Гуржій та ін. – Полтава: АСМІ, 2011. – 102 с.

95. Трубка І.О. Спосіб відтворення карієсу на експериментальній моделі / І.О. Трубка, Савичук Н.О. // Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л.Шупика . – Випуск

24, Книга 1. – 2015. – С. 370-379.

96. Фліс П.С., Власенко А.З. Технологія виготовлення зубних протезів з використанням керамічних і композитних матеріалів. – Київ: Медицина, 2010. – 296 с.
97. Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д. Технологія виготовлення щелепно-лицевих конструкцій. – Київ: Медицина, 2010. – 248 с.
98. Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підруч. Київ: ВСВ Медицина, 2015. 496с.
99. П. Карієс зубів: навчальний посібник / В.І. Шинкевич, І.П. Кайдашев – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – 98 с.
100. Ярошенко О. Г. Лікування та профілактика захворювань твердих тканин зубів у дітей раннього віку з генетично обумовленою патологією сполучної тканини: автореф. дис... канд. мед. наук: 14.01.22 /О. Г. Ярошенко; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України, Ін-т стом. АМН України. – О., 2010. – 19 с. 135. Ashok Karad. Clinical Orthodontics. 2017.511.
101. Declan Millett, Richard Welbury. Orthodontics and Paediatric Dentistry. 2014.175.
102. John C., Bennett-Richard P., McLaughlin. Fundamentals of Orthodontic Treatment Mechanics, 2015.263.
103. Joseph John. Preventive and Community Dentistry. 2018. Mar.1375.
104. Koch G, Poulsen S, Espelid I, Haubek. Pediatric Dentistry a clinical approach. 2017. Jan.565.
105. Philip NI., Prabhakar M., Arora D., Chopra S. Applicability of the Moyers mixed dentition probability tables and new prediction aids for a contemporary population in India. Am. J. Orthod. Dentofacial Orthop. 2010; 138: 339-345.
106. Pindborg, J.J., Reichart, P.A., Smith, C.J., Van der Waal, I. Histological Typing of Cancer and Precancer of the Oral Mucosa: In Collaboration with LH Sobin and Pathologists in 9 Countries. Springer Science and Business Media.2012.
107. Qin, R., Steel, A., & Fazel, N. Oral mucosa biology and salivary biomarkers. 2017Clinics in dermatology, 35(5), P. 477-483.
108. Simon J. Littlewood, Laura Mitchell. An introduction Orthodontics/Oxford, 2019.365.
109. Squier, C., Brogden, K. Human oral mucosa: development, structure and function. John Wiley & Sons 2010.